

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.295/2019/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Székely Ákos, a tanács elnöke
Dr. Sebe Mária, előadó bíró,
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. június 5.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt: terhelt

Első fok: Székesfehérvári Járásbíróság, 3.B.308/2014/81., ítélet, tárgyalás,
2017. június 20.

Másodfok: Székesfehérvári Törvényszék, 2.Bf.186/2017/10., ítélet, nyilvános ülés,
2018. november 22.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára, hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Kúria a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálván a Székesfehérvári Járásbíróság 3.B.308/2014/81. számú és a Székesfehérvári Törvényszék 2.Bf.186/2017/10. számú ítéleteit hatályukban fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Székesfehérvári Járásbíróság 2017. június 20-án kihirdetett 3.B.308/2014/81. számú ítéletével a terheltet 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont], 2 rendbeli csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont] és 4 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt 2 évi börtön fokozatú szabadságvesztésre ítélte, amelynek végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. A büntetés végrehajtásának elrendelése esetére beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt és rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

Érdemben elbírálta a magánfelek polgári jogi igényét és a terheltet 65.881 forint bünygi költség megfizetésére kötelezte.

- [2] Az ügyész által a terhelt terhére, súlyosítás érdekében, valamint egyik magánfél által az őt érintő polgári jogi igényt elbíráló rendelkezés ellen bejelentett fellebbezéseket elbírálva a Székesfehérvári Törvényszék a 2018. november 22-én meghozott 2.Bf.186/2017/10. számú ítéletével mellőzte a minősítésből a folytatólagos elkövetésre utalást, a terhelt büntetését - a felfüggesztő rendelkezés mellőzésével - 3 évre felemelte, és vele szemben 4 évre közügyektől eltiltást is kiszabott. Ezt meghaladóan pontosításokkal helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.
- [4] Sérelmezte, hogy a bíróság a terhére rótt vagyon elleni bűncselekményeket üzletszerűen elkövetettnek minősítette és ennek nem adta kellő indokát.
- [5] Kifogásolta továbbá, hogy a másodfokú bíróság a bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróságtól eltérő súllyal, indokolatlanul szigorúan értékelte, ami miatt eltúlzottan súlyos büntetést szabott ki vele szemben. Erre hivatkozással - védő kirendelése és a végrehajtás felfüggesztése mellett - kérte a határozat megváltoztatását és enyhébb büntetés (felfüggesztett szabadságvesztés) kiszabását.
- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.368/2019/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.
- [7] Kifejtette, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak csak akkor van helye, ha a cselekmény törvénysértő minősítése vagy más, anyagi jogszabály kötelező rendelkezésének sérelme miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására.
- [8] Az irányadó történeti tényállás lényege szerint a terhelt megélhetési problémáinak megoldása érdekében, rendszeres haszonszerzésre törekedve követett el bűncselekményeket. A kft.-vel kötött megbízását kihasználva elhatározta, hogy az ingatlanértékesítés kapcsán jelentkező vevőkkel - jogosulatlanul, a cég bélyegzőjét felhasználva - megbízási szerződést köt és a meghatározott vételárat vagy annak egy részét ő maga veszi át, nem juttatja el megbízójának, hanem saját megélhetésére fordítja és az értékesítés érdekében sem tesz lépéseket. Ezen elhatározása alapján a terhelt 2012. december és 2013 májusa között négy alkalommal követett el csalást. Az ítéleti tényállás alapján az üzletszerűség megállapításának tárgyi és alanyi feltételei, így az ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények elkövetése és a rendszeres haszonszerzésre törekvés egyaránt megállapíthatók. A terheltet anyagi haszonszerzésre ösztönző életkörülményei és korábbi elítélései alapján az üzletszerű megállapítás törvényes volt.
- [9] A terhelt terhére megállapított csalás törvényes minősítésére tekintettel a vele szemben kiszabott büntetés az irányadó büntetési tételkeretre figyelemmel törvénysértőnek nem tekinthető, ezért a felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [10] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot - a (6) bekezdés kivételével - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. Az alapügyben eljáró bíróságok nem vétettek a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértést.
- [11] Indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a Be. 660. § (1) bekezdés szerinti tanácsulésen, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felülvizsgálattal megtámadott ítéleteket hatályukban tartsa fenn.
- [12] A terhelt védője a felülvizsgálati eljárás során tett észrevételében arra hivatkozott, hogy értelmezése szerint a terhelt üzletszerűséggel kapcsolatos aggályait a Legfőbb Ügyészség sem vitatta. Kérte, hogy a Kúria a terhelt felülvizsgálati indítványának adjon helyt és a végleges döntéshozatalig függeszse fel a büntetés végrehajtását.

III.

- [13] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [14] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [15] A törvényi feltételeknek megfelelő - a Be. 649. § (1) bekezdésében felsorolt - törvényes ok a felülvizsgálatra, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét [Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont], ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont]. A felülvizsgálatot lehetővé tevő eljárási szabálysértéseket a törvény kimerítően sorolja fel [Be. 649. § (2) bekezdés a)-d) pont].
- [16] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye; a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [17] A terhelt felülvizsgálati indítványában valójában az irányadó tényállás megalapozottságát támadta, amikor a vagyon elleni bűncselekmények üzletszerű elkövetését vonta kétségbe. E körben az elsőfokú bíróság tényként állapította meg ugyanis - amelyet a másodfokú bíróság változtatás és kiegészítés nélkül irányadónak fogadott el -, hogy a terhelt megélhetési problémái és adóssága miatt, rendszeres haszonszerzésre törekedve a 2012. május 9-én a kft.-vel létrejött megbízását kihasználva, amely az ügyféllel való megállapodásra és pénz átvételére nem jogosította fel, a cég bélyegzőjét engedély nélkül felhasználva 2012 decembere és 2013 májusa között négy esetben kötött a kft. megbízottjaként konkrét ingatlanokat megvásárolni kívánó személyekkel megbízási szerződést. Ennek kapcsán vételárként az 1. számú sértettől 5.500.000 forintot, a 2. számú sértettől és házastársától 6.900.000 forintot, valamint vételár előlegként a 3. számú sértettől 750.000 forintot, a 4. számú sértettől pedig 2.100.000 forintot vett át. Az általa így megszerzett pénzeket nem továbbította megbízójának, hanem családjá megélhetésére fordította, miközben az ingatlanokkal kapcsolatban - az általa a szerződésben vállaltak ellenére - semmilyen intézkedést nem tett.
- [18] Az eljáró bíróság nem sértett törvényt, amikor a terhelt bűnösségét csalás bűntettében megállapította. A Btk. 373. § (1) bekezdése értelmében csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mászt tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz. A (2) bekezdés bc) pontjára és a Btk. 459. § 28. pontjára figyelemmel a Btk. 373. § (4) bekezdés b) pontja értelmében a büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az üzletszerűen elkövetett csalás nagyobb kárt [Btk. 459. § 31. pont (6) bekezdés c) pont], míg az (5) bekezdés b) pontja szerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha jelentős [Btk. 459. § 31. pont (6) bekezdés c) pont] kárt okoz.
- [19] A jelen ügyben arról van szó, hogy - anyagi helyzetétől függetlenül - a terheltnek már a pénzátvétel időpontjában sem volt visszafizetési szándéka. Az irányadó tényállás szerint a célzat már a megtévesztő magatartást megelőzően kialakult benne és a tudata kiterjedt a haszon jogtalan voltára is, amit saját vagyoni gyarapodásának előmozdítása érdekében kívánt biztosítani. Ennélfogva a terhére rótt csalás bűncselekménye tényállásszerű és bűnösségét a terhelt maga sem vonta kétségbe.
- [20] Az eljáró bíróság helyes következtetésre jutott és határozata indokolásában számot is adott arról, hogy miért alkalmazta a terheltre kedvezőbb elbíráláskori törvényt; és a terhelt

cselekményeit a tényállásnak megfelelően törvényesen minősítette - az elkövetési értékhez igazodóan elkövetett - csalás büntettként.

- [21] Helytálló az üzletszerű elkövetési módra levont következtetés is, mivel az üzletszerűség tárgyi és alanyi feltétele egyaránt adott.
- [22] Alanyi feltételként annak van jelentősége, hogy a bűncselekményből származó (bármekkora) haszon (saját célú) elérésére törekvésnek egyben át kell fognia az ugyanolyan (vagy hasonló) jellegű bűncselekmény e célból történő ismételt (illetve ismétlődő) elkövetésére vonatkozó akaratelhatározást is.
- [23] Ezen szándék megállapítására következtetési alapot adhat - de nem önmagában - az elkövető életvitele, annak bűnözői jellege, jövedelmi helyzete, illetve a bűncselekményből származó haszon abban betöltött vagy betölteni szándékolt szerepe, aránya. Ha a haszon reményében (s egyébként hasznot is realizálva) az ugyanolyan bűncselekmény hónapok múlva ismétlődő elkövetése bekövetkezett, akkor e körülményből már következik, hogy a magatartása, szándéka az üzletszerű elkövetést is átfogta. Kétségtelen, hogy mind a cselekmények időbeli távolsága, mind pedig pár napon belüli ismétlődése egyaránt lehetőséget adhat az alkalmosság, s így az üzletszerűség hiányára való következtetésre.
- [24] Az üzletszerűség esetében azonban - szemben a folytatólagossággal - nem a „rövid időközökben” való elkövetésnek, hanem a rendszerességnek van jelentősége. Ehhez képest pedig az ismétlődésig eltelt idő hossza önmagában véve közömbös (BH 2012.5.).
- [25] A rendszeresség - így az üzletszerűség - hiányához az alkalmosság megállapítása vezethet. Az alkalmosságot viszont nyilvánvalóan kizártá teszi a négy hónapos elkövetési időszak, valamint a terhelt ismétlődő, rendszeres haszonszerzésre törekvő akaratelhatározása.
- [26] Miután pedig az anyagi jogi felülvizsgálat tárgyát a bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége nem (így a büntetéskiszabási tényezők értékelése sem) képezheti, így felülvizsgálatban az sem támadható, illetve vizsgálható, hogy az eljáró bíróság miként vette figyelembe a Btk. 79. §-ának, 80. § (1) bekezdésének előírásait, valamint a BKv 56/2007. számú véleményben foglaltakat. Ekként a büntetéskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti (BH 2005.337.).
- [27] Ebből következően, ha törvényes a minősítés, akkor a büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés (illetve annak neme, mértéke) a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik. A jelen ügyben ez nem áll fenn. A terhelttel szemben a helyes minősítéshez kapcsolódó törvényi keretek között kiszabott, a középértéktől jelentősen alacsonyabb tartamban meghatározott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés mértéke nem ütközik a Btk. rendelkezéseibe. Az indítvány ekként alaptalanul sérelmezi a büntetéskiszabást.
- [28] A kifejtettek alapján a felülvizsgálat alapjául szolgáló anyagi jogi ok [Be. 648. § a) pont, 649. § (1) bekezdés b) pont] nem állapítható meg.
- [29] Az üzletszerűséggel összefüggésben a terhelt azt is sérelmezte, hogy a bíróság nem adta indokát e minősítés megállapításának. Túl azon, hogy ez a hivatkozás nem helytálló; az indokolási kötelezettség megsértése csak akkor eredményezhet feltétlen hatályon kívül helyezést, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont]. Relatív eljárási szabálysértésnek minősül, ha az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a cselekmény Btk. szerinti minősítése tekintetében nem, vagy csak részben tett eleget [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont]. Ez azonban felülvizsgálatot nem alapoz meg.
- [30] Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a terhelt által bejelentett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerint

tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [31] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [32] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételtelen előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételtelen előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. június 5.

Dr. Székely Ákos s.k. a tanács elnöke, Dr. Sebe Mária s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ